

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena:		Zodpovedný redaktor:	Redakcia a vydavateľstvo:
Na celý rok	4 koruny — hal.	Dr. ALEXANDER ERNSZT,	Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
Na pol roka	2 " — "	páp. komorník.	sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
Na štvrt roka	1 " — "	Majiteľ a vydavateľ:	ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
Jednotlivé číslo 8 hal.		JÁN MOLNÁR.	Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Najnovšie víťazstvo kresťanskej ľudovej strany.

V pondelok 26. novembra kresťanská ľudová strana v krajinskom sneme dosiahla tak veľkého víťazstva, s akým nemôže sa honosiť žiadna iná politická strana krajiny. Čo našu kresťanskú ľudovú stranu zvlášte označuje, je to, že ona neohrozene bojuje za blaho kresťanského obyvateľstva nielen po dedinách, lež i v samom hlavnom meste. Známo je vôbec, že hlavné a sídelné mesto Budapešť s pomocou liberálov a následkom lahostajnosti kresťanov dostalo sa zcela do rúk kazárov, ktorí pod menom demokratov podmanili si takmer celú verejnú správu a všetky odvetvia priemyslu a obchodu na hroznú škodu kresťanského obyvateľstva. Dotieravosť a bezočivosť týchto židovských demokratov tak ďaleko išla, že svedovo začali gazdovať i s majetkom hlavného mesta. V tomto ale zastavila im remeslo kresťanská ľudová strana. Špinavú bielizeň hlavného mesta a židovských demokratov, pri pojednávaní torby ministerstva vnútra, v reči cez tri hodiny trvajúcej, nielen pred celou krajinou rozprestieral, lež aj náležite vypral krajinský vyslanec

Georg Szmrecsányi.

Začiatkom jeho reči osvedčil sa Georg Szmrecsányi, že úplne súhlasí s tým, čo o reforme verejnej správy predošle povedal krajinský vyslanec Ján Molnár, súhlasí s tým nielen ako člen kresťanskej ľudovej strany, lež i dľa svojho presvedčenia a z tej príčiny je proti každého druhu soštatneniu verejnej správy na úkor auto-

nomie právomocností. Ponevác je prítomne reč o reforme právomocností, použijem túto príležitosť, abych obšírne vyslovil sa o administrácii, verejnej správe hlavného mesta. (Čujme! Čujme! z ľavej.)

Nebezpečné objavy.

Hlavné mesto Budapešť vyvinuje sa v tak obrovských rozmeroch, že s tým porovnať možno iba vývin mesta Berlína. Tento vývin nesodpovedá však tradíciám a mravom našich predkov, a poskytuje nám veľmi smutné následky. Veď tu spatrujeme v prvom rade zkazonosný kozmopolitizmus a najnebezpečnejšie druhy internacionálneho buričstva. (Tak je! Tak je! z ľavej a krajnej ľavej.) «Spoločenská veda», «demokracia», «internacionálna socialdemokracia», pod heslami voľnomyselníctva ztadiaľto šíria sa po celej krajine; tieto záhubné nauky nakazujú naše hlavné školy, kde ich verejne ohlasujú. (Tak je! z ľavej.) Pri tom ale najsmutnejšia vec je, že spolok, ku ktorému táto zavedená školská mládež patrí, má o mnoho viacej členov, ako ktorýkoľvek iný náboženský alebo vlastenecký spolok. K tomu ešte tento, najnebezpečnejšie internacionálne nauky ohlasujúci spolok, známy pod menom «Galilei Kruh» nedávno s tou prosbou obrátil sa ku hlavnému mestu, aby pre mládež hlavných škôl postavilo internát. A ako som sa dozvedel, patričné kruhy hlavného mesta s najväčšou ochotnosťou zaujali sa tejto záležitosti a k jej prevedeniu už aj podujaly potrebné kroky...

Edmund Jónás: Jednalo sa o internát pre mládež hlavných škôl!

Georg Szmrecsányi: ...aby pre päťsto žia-

kov postavený bol internát — čo bolo aj slúbené!

Ernest *Bródy*: Kto to slúbil?

Georg *Szmrecsányi*: Kto iný ako mešťanosta!

Pornografia a zločiny.

Ctená snemovňa! Ako by sme u nás mohli hovoriť o konzervovaní starobylej mravnosti, keď vidíme, že tu takmer vo všetkých obchodoch, nielen cestou knihkupectva, lež i verejnou kolportážou v millionoch a mlllionoch výtiskov rozširujú tú najhnusnejšiu pornografiu. Najsmutnejšie je ale to, že tieto špatné veci najviacej kupuje mládež. Keď sa rozhlíadneme po divadlách a miestach zábavných, tam najviacej obľúbené sú kusy pornografičné. Vôbec také divadelné kusy, ktoré pre nemravný obsah zakázané sú v cudzozemsku, v jednotlivých divadlách hlavného mesta, najviacej obľubuje obecnosť.

Alebo či tu môže byť reč o reálnom vývine? Veď tie velikánske prenájomné paláce, skvostné stavania sú všetko iba Potemkin dediny, za ktorými skrýva sa najhroznejšia bieda a v ktorých lupia najviacej trpia zo stránky bydlia vydávajúcich úžerníkov a následkom nesmiernej drahoty potravných článkov. Alebo keď prehlíadneme noviny, v každom čísle vidíme dlhé pojednávania pred trestnými súdmi o všeliakých zločinoch a spatrujeme i to, že pre klamstvo, vyžieračstvo a úžerníctvo malé je už územie tejto krajiny a preto idú do cudzozemska, aby i tam pripravili nás o dobré meno.

Jestli ale dakto poukazuje na tieto smutné prípady a spomína ich pred verejnosťou, hneď hovoria o ňom, že je klerikál, reakcionár a zaostalec, kdežto ja som tej mienky, že každý, čo takéto veci odhaluje a usiluje sa ich prekaziť, najlepšiu službu prekazuje samému hlavnému mestu.

Podplatení hlavnomestskí výborníci.

Georg *Szmrecsányi* v pokračovaní reči dokázal, aké klamstva prevádzajú demokrati pri obecných voľbách a k dôkazu toho, čoho schopní sú takí hlavnomestskí výborníci, predniesol, že Franc Heltai, terajší hlavný správca plynnej fabriky, z príležitosti povýšenia dlažobného mýta pri vyvázaní koksu, vyslovil sa nasledovne:

«Viem o čom je reč. Kupci s uhlím sosbierali 150.000 korún a s tým zakúpili jednotlivých členov hlavnomestského valného shromaždenia.» (Hluk. To je škandál! z lavej.)

Židovská organizácia.

Židovstvo hlavného mesta pevne zorganizované je v hlavnomestskom výbore a na celom poli verejnej správy. Ako vyzerá tento hlavnomestský výbor, vysvitá z nasledujúceho: Hlavné mesto má 400 výborníkov a medzi týmito je 178 židov ako *riadnych* a 31 židov ako náhradných členov!

Štedrosť hlavného mesta.

Mešťanosta vriedený je do prvej platnej triedy, kvalifikácia jeho je štátna zkúška zo štátnej vedy. V tretom stupni dostane plácu 26.000 korún, v treťom stupni, ktorý po troch rokoch nasleduje automaticke, dostane 29.000 korún a prvom stupni, znovu po troch rokoch dostane už 32.000 korún riadneho platu. Podmešťanostia majú plátov 17—19 tisíc korún, v najvyššom stupni ale 21.600 korún.

Záujmy kazárstva.

Cieľom zahatenia nesmiernej drahoty potravných článkov, hlavné mesto zaviesť malo ich odpredaj v malom za lacné ceny, ktoré bolo možno docieľiť bezprostredným odkupovaním od plodínarov. Tento plán odmrštily demokratické klikky a proponovaly, aby základným kapitálom štyroch millionov do života uvedené boli domy tržištné.

Ernest *Bródy*: Spoločnosť k zadováženiu potravných článkov,

Georg *Szmrecsányi*: Potrebné sú kšefty...

Ernest *Bródy*: Kto ich potrebuje?

Georg *Szmrecsányi*: Hlavnomestská administrácia, ja nie.

Ernest *Bródy*: Včul je nová éra.

Georg *Szmrecsányi*: Veď prejdem aj na tú novú éru!

Židovská záplava.

Georg *Szmrecsányi*: Do Budapešte 14.000 kazárov dovadzovalo roku 1906. Kto tomu neverí, nech sa opýta štátnej policaje. Dovedli sem tento element, ktorý ani intelektuálneho

stupňa, ani kultúry, ani majetku nemá a udržuje sa tu len kunštovnou protekciou. Je to teda element zcela nežiadany a nadevšetko nepríjemný. Vyhánajú ho preto zo všetkých štátov Európy a má sa zapelešiť v Uhorsku? Uhorsko snáď má byť to smetisko, na ktoré kydá smetí celá Európa? S tým žiadosť spravodlivý človek súhlasíť nemôže.

Georg Szmrecsányi konečne pri schvalovaní celej snemovne, vynímajúc židovských demokratov, predstrel rezolučný návrh, aby XXXVI. zák. čl. r. 1872. o sriadení a správe hlavného mesta premenený bol sodpovedne terajším pomerom. Rezolučný návrh prijala snemovňa a minister vnútra vyslovil sa, že o správe hlavného mesta v najkratšom čase vypracuje nový zákonný návrh.

Do osieho hniezda štúril krajinský vyslanec Georg Szmrecsányi! Za jeho neohrozené, zmužilé vystúpenie v záujme kresťanstva, povďačný musí mu byť každý spravodlivý človek. Znakom povďačnosti ozývajú sa preto po všetkých stranách Uhorska: **Nech žije Georg Szmrecsányi!**

Z Katolíckej Ludovej Jednoty.

Agitacionálna cesta v stolici prešporskej.

Ján *Bartos* tajomník Katolíckej Ludovej Jednoty od 19. do 27. novembra na území prešporskej stolice nové organizácie utvoril a až jestvujúce upevnil v nasledujúcich obciach:

Rózsavölgy a Fehéregyháza. Shromaždenie vydržiavané 19. novembra. O úlohách Katolíckej Ludovej Jednoty rečnili Karol Perczely a tajomník Ján *Bartos*. Počet členov z 20 poriadol na 82. V shromaždení prítomný bol i učiteľ Štefan Legény.

Felsőkorompa. V porade 20. novembra vydržiavanej o dosavádnom účinkovaní Katolíckej Ludovej Jednoty rečnili: kaplán Jozef Garai, tajomník Ján *Bartos*, farár obce Nahács Pavel Kottvan, roľník Ján Gazsó a učiteľ Mikuláš Kovacsics. Počet členov z 23. poriadol na 52. Z porady jednohlasným uzavretím telegrafické pozdravenie poslané bolo barónovi Alexandrovi Barkóczymu.

Alsókorompa. Dňa 20. novembra večer vydržiavané shromaždenie zapalistou rečou za-

hájil miestny farár Anton Rác a tajomník Ján *Bartos* držal prednášku o účinkovaní Katolíckej Ludovej Jednoty. V shromaždení súčasťnili sa: grófka Henrika Chotek, kaplán Jozef Garai a učiteľ Martin Lahireska. Zo shromaždenia poslali pozdravenie barónovi Barkóczymu. Počet členov zo 27 poriadol na 68.

Nahács a Felsődombó. V shromaždeniach 21. novembra vydržiavaných rečnili farár Pavel Kottvan a tajomník zo stredišťa Ján *Bartos*, za čím počet členov z 15 poriadol na 84.

Alsódombó a Alsórados. Za prítomnosti početného obecenstva 22. novembra vydržiavané shromaždenie oduševňujúcou rečou zahájil farár Béla Plechló a tajomník zo stredišťa Ján *Bartos*, tak dôrazne vysvetľoval Jednotu, že ju nielen s oduševnením utvorili, lež prihlásilo sa ku nej hneď i 127 členov. V shromaždení súčasťnili sa farár obce Nahács Pavel Kottvan a učiteľ Jozef Piacsek.

Felsőszik a Felsőlóc. V shromaždení 23. novembra vydržiavanom držali prednášky dekan farár Anton Peczkó a tajomník zo stredišťa Ján *Bartos*. Ku Jednote prihlásilo sa 35 členov.

Apaj. V porade 24. novembra vydržiavanej rečnili duchovný Gustáv Dávid a tajomník Ján *Bartos*. Počet členov 13.

Majtény a Kisgeszt. Shromaždenie 25. novembra vydržiavané oduševňujúcou rečou zahájil Konstantin Orbán, Katolícku Ludovú Jednotu vykladal tajomník Ján *Bartos*. Počet členov z 20 poriadol na 71.

Szelincs. V porade 26. novembra vydržiavanej rečnili farár Imrich Halász a tajomník zo stredišťa Ján *Bartos*. Počet členov z 35 poriadol na 73.

Gerencsér a Vágmagyarád. Dosavádne účinkovanie Katolíckej Ludovej Jednoty, v shromaždení 27. novembra vydržiavanom vysvetľovali farár Pavel Ochaba a tajomník Ján *Bartos*. Počet členov z 31 poriadol na 109.

Agitacionálna cesta v stolici ostrihomskej.

Augustin *Gramantik*, tajomník Katolíckej Ludovej Jednoty od 11. do 26. nov. na území stolice ostrihomskej nové organizácie utvoroval a jestvujúce posilňoval v nasledujúcich obciach:

Párkány. Shromaždenie 11. novembra. Rečnili: pápežský komorník dr. Imrich Major a

tajomník zo strediska Augustin Gramantik. Počet členov blízko 200.

Muzsla. Shromaždenie 11. novembra. Rečnili: kaplán Béla Várady a tajomník Augustin Gramantik. Počet členov 100.

Karva. Shromaždenie 12. novembra. Rečnili: tajomník Augustin Gramantik a učiteľ Julius Bekus. Počet členov 41.

Bátorkesz. Shromaždenie 21. novembra. Rečnili: farár Štefan Erdössy a tajomník zo strediska Augustin Gramantik. Počet členov zo 115 poriadol na 132.

Köbölkút a Sárkányfalva. Shromaždenie 22. novembra. Rečnil tajomník Augustin Gramantik. V shromaždení súčastnili sa: farár Imrich Székesváry, organistovia Ján Stampay a N. Csepregi, notár Jozef Berényi a učiteľ Jozef Ákos. Z Köbölkuta prihlásilo so 45 nových členov a zo Sárkányu 20, s čím počet členov zo 70 poriadol na 135.

Szölgyén. Shromaždenie 23. novembra. Rečnil tajomník Augustin Gramantik. Rečnika predstavil obecnstvu farár Imrich Ziskay. Na shromaždení súčastnili sa: kaplán Ludvik Stiblo, notár Julius Csongrády, lekárnik Ludvik Moldován, učiteľ Ondrej Szabó, Imrich Erös, Koloman Hajbali. Počet členov z 91 poriadol na 225.

Nagyölvéd. Shromaždenie 24. novembra. Rečnili: farár Ján Kudora a tajomník Augustin Gramantik. V shromaždení súčastnili sa: kaplán Julius Fekete, notár Ján Szurovy, učiteľia: Wilhelm Sziklay, Béla Pös, Ján Borz a pri vodcovstve učiteľky Rozálie Kégli viacej veriacich z Kuralu. Počet členov 102.

Farnad. Shromaždenie 24. novembra vydržiavané zahájil farár dr. Béla Kun. O výhodách sdružovania sa spoločnosti a gospodarov rečnil tajomník Augustin Gramantik. Ku Jednote prihlásilo sa 33 nových členov, medzi týmito notár Meszes a učiteľia Béla Kapitány a Ladislav Poós. Počet členov 51.

Kural. Shromaždenie 25. novembra. Katolícku Ľudovú Jednotu vysvetloval tajomník Augustin Gramantik. Ku utvorenej organizácii prihlásilo sa 55 členov.

Bart. Shromaždenie 25. novembra. Rečnili dekan-farár Ernest Zlatnyanszky a tajomník Augustin Gramantik. Počet členov 42.

Bény. Shromaždenie 26. novembra vydržiavané zahájil kaplán Pavel Kuti. O kultúrnom účinkovaní Jednoty rečnil tajomník Augustin Gramantik a učiteľ Jozef Szegö predostrel návrh protestu proti prenasledovaniu baróna Barkóczyho. Počet členov 72.

Kéménd. Shromaždenie 26. novembra vydržiavané zahájil dekan-farár Leopold Pelczer. Rečnili: dekan-farár Leopold Pelczer o prenasledovaní baróna Barkóczyho a tajomník Augustin Gramantik o stave katolicizmu v Uhorsku. Počet členov z 88 poriadol na 110.

Kőhidgyarmat. V shromaždení 26. novembra vydržiavanom rečnili: dr. Dezider Vargha, tajomník Augustin Gramantik a Imrich Katona. Počet členov z 48 poriadol na 60.

Libád, Béla, Sárkány a Gyiva. Utvorujúce shromaždenie v týchto obciach vydržiavané bolo 26. novembra. Ľudové shromaždenie zahájil kaplán Ondrej Nagy a Imrich Katona vysvetloval Jednotu.

Kicsind. Utvorenie Katolíckej Ľudovej Jednoty. Shromaždenie zahájil kaplán Ondrej Nagy a Imrich Katona vysvetloval Jednotu. Počet členov asi 90.

Petície.

Tiež uhorský vynález, pre ktorý haňbiť sa môžeme pred vzdelaným svetom, lebo takeho vynálezu a takeho zákona nemá ani jedna krajina iba Uhorsko.

Čo je petícia? V okrese N. ako ablegátsky kandidát vystúpil X. Y. s programom liberálnej vlády. Z ministerpredsedníckej kancelárie, ktorej hlavou je zvestný Alexander Jeszenszky, főkispán stolice dostal rozkaz, že v okrese N. na každý pád musí byť vyvolený X. Y., kandidát vlády. Nato főkispán sadnul k stolíku a napísal listok hlavnému slúžnemu tohože okresu, že jestli nechce znášať následky, nech sa hneď dá do práce, aby X. Y. bol vyvolený. Hlavný slúžny dá sa teda do práce. Mobilizuje notárov, pisárov, židov, horárov a začne sa kortešácia. Z ministerpredsedníckej kancelárie dojdú peniaze na uplácanie voličov. Začne sa kortešácia. To ale nepostačí. Protikandidát (povedzme ľudák) má silnejšiu stránku ako kandidát vlády. Hlavný slúžny oznámi to főkispá-

novi. Tento zaraz pošle do okresu posádku žandárov a stotiny vojska. Obce oblahnú. Zo stránky slúžnadcov začnú sa sekatury. Ludáci naporad dostávajú citácie a pokutujú ich až im kosti praštia. Ani to není dost k zlomeniu ludákov. Vtedy ústredný výbor vyšle do okresu takého volebného predsedu, ktorý vie z menšiny väčšinu zrobit a za krajinského vyslanca vyvolený bude vládny kandidát X. Y. Že zlodejským spôsobom obdržal mandát, to i on sám vie, lenže to povie: «keď sa vám nepáči, zadajte petíciu».

A stránka, ktorej sa krivda stala, odhodlá sa k tomu, že zadá prosbu ku Kráľ. Kurii, aby nariadila vyšetrovanie a aby na základe dôkazov zničila voľbu nezákonnite vyvoleného X. Y. Prvej ale najdú si peticianti umného pravotára, ktorý petíciu, to jest prosbu zostavi. Jedon pravotár je primálo, budú oni aj traja, čo stojí veľké peniaze. Pravotár sosbiera dôkazy proti nezákonnite zvolenému poslancovi. Udá svedkov, ktorí dokážu pravdivosť obžaloby menovite, že vládny kandidát podplácal, napájal, že slúžnoci a notári násilničili, že volebný predseda dopustil sa najväčších nezákonnitostí, že odmrštil tolko a tolko ludáckych voličov atď.

Petícia je teda zostavená, treba ju len podpísať. Tí, ktorí petíciu podpíšu, musia byť voličia a ich podpis uhodnoverní verejný notár, spolu sú aj zodpovední za všetky trovy, ktoré vzniknú pri pojednávaní petície a hneď aj 3000 korún pripojiť musia ku petícii, akožto obnos na vyšetrojúce trovy.

Kráľ Kúria, jestli nenajde chybu pri zostavení petície, pojednávať bude nad ňou a nariadí vyšetrovanie. Toto potrvá cez viacej mesiacov, bo protivná stránka zadala protipetíciu, v nejž udáva rôzne obžaloby proti stránke ludovej a jej kandidátovi a oznámi dakolko sto svedkov, bárs títo nevedia dokázať ani jednu obžalobu, bo všetky tie obžaloby sú zväčša vymyslené. To ale dovoľuje zákon o kurialnom súdobníctve. Vyšetrovanie vleče sa cez mesiace. Dokáže sa, že je všetko pravda, z čoho petíciu zadávajúci obviňujú X. Y. vyvoleného (lepšie povedané vymenovaného) ablegáta, jeho kortešov a volebného predsedu, predsa ale nevedia istotne, či im bude prisúdená pravda alebo nie. Zákon je taký: Čierne na bielom dokázané je,

že X. Y. so zbojstvom prišiel ku poslanectvu, predsa možno sa obávať, že Kráľ. Kuria potvrdí jeho mandát a vtedy peticianti platit musia všetky trovy. Toto nešťastie i vtedy ich stihne, keď X. Y. vzdá sa mandátu, čo zákon tiež dovoľuje.

Trov býva pri tom veľa. Félegyházkých peticiantov odsúdila Kúria na 30.000, zomborských na zaplatenie 32.000 korún. Nech sa páči pravdu hľadať!! S týmito ohromnými pokutami Kuria voličov odstrašiť chce od zadania petície, lebo petície sú jej na oštaru.

Nuž la, takýto je zákon o kurialnom súdobníctve. Takéto sú petície! Haňba, posmech! Keby u nás panovala aká-taká spravodlivosť, nebolo by zapotreby petície zadať. Keď ale vláda sama dá úpravu volebným predsedom, ako majú voľby prevádzkať a keď pod ochranu bere tých, čo najviacej prehrešujú sa proti zákonom, nečudujme sa, že ani s petíciou nenajdeme pravdu.

Fatranský.

Jedna nespravodlivosť.

Kto je v Uhorsku farchami a rôznymi daňami obťažovaný? Remeselník a roľník! Nech sa páči prezkúmať dôchodky týchto dvoch udržavateľov krajiny a pri tom spočítať ich porcie a každý bude hneď na čistom, jak nespravodlivá je vláda ku remeselníkovi a roľníkovi. Ohromné farchy znášajú títo chudáci, či majú dôchodok či nie a vláda predsa neulaží im farchy, nepolepší ich živobytie a nezvýši ich dôchodok. Aj prítomne, keď financminister povýšil cenu doháňu, špiritusu, petroleju, cukru, najcitlivejšie odanil tým roľníkov a remeselníkov. Uradník, veľkostatkár, velkupec. slovom majetný človek tieto farchy nepocíti tak, ako roľník a priemyselník. Pri tom tí prví obdržia rôzne výhody. Pozrime do daňovej knižočky úradských a štátnom platených ľudí, ihneď sa presvedčíme, že tí páni pomerne k ich platu veľmi nízku daň platia. Oslobodení sú od obecných priražiek a od takzvaných «poriadkov». Obdržia tú výhodu, že po železnici lacnejšie cestujú ako iný občan, Dostávajú rôzne doplnky. Majú poistenú pensiu, Majú prednosti v školách. Majú protekciu. Slovom majú živnosť poistenú. A predsa títo páni jednostajne pýtajú od vlády popravenie

platu a ešte viac výhod. Dobre! Nech im dá vláda, veď oni štátu slúžia. Keď ale vláda bere ohľad na takú vrstvu obyvateľstva, ktorá vrstva itak nenie najhoršie platená, nech bere ohľad i na roľníkov, na priemyselníkov, slovom na robotníctvo. Veď je len predsa rozdiel medzi pánom a robotníkom, Už len ten robotník viac slúži štátu, ako ktorýkoľvek úradník. Koľko je takých úradských, bez ktorých by sa krajina veľmi dobre obeisť mohla. Sotva čo pracujú a predsa dostanú plat a penziu. Bez roľníka a priemyselníka ale nemožno udržať krajinu a predsa vláda nikde nebere ohľad na týchto dvoch faktorov, ba naopak, ešte viacej ich utláča. Neprispeje im k pomoc, nepoistí im zárobok. Nezmenšuje ich farchy, Nedá im slobody a práv občanských. Nebráni ich proti úžerníkom a vyžieračom a proti nesvedomitým konkurentom.

Ako že môžu jestvovať naši malí gazdovia a remeselníci? Je divu, keď každý rok tisíce malých ekzistencií vyde na vnivoč? Kto že sa zaujal za ne? Kde bola vláda, keď zápasili s núdzou a nedostatkom? Tito bedári nemajú ani plat, ani doplnok, ani penziu. Jestli si čo zarobili, prvej sa museli podeliť so štátom, so stolicou, s obcou a Boh vie s kým na svete a až potom sa mohli najesť a zaopatriť si najpotrebnejšie háby k zakrytiu usuzovaného tela. Hja, veru tak to ide po celej krajine. Pravda, páni ministri nevedia, ako nažívajú chudobní ľudia. Finančminister v dobre zakúrenej izbe vypracuje štátny rozpočet a predloží ho snemu. Pánom poslancom ani na um nepríde, že tie ohromné milliony, ktoré finančminister sinkasovať chce, zväčša chudobní ľudia musia vypotiť.

Keby tí páni na to pomysleli, istotne by vedeli, že jak ťažko musí sa hlušiť ten chudobný človek, kým zarobí toľko, aby zaplatiť mohol naň vyrúbenú daň. Začo? Veď mnohý nemá iného, iba dve ruky. A tu je len daň; kde sú iné výdavky? Kde je výchova detí? Uradskí v takomto páde pýtajú zvýšenie platu, aj dostanú. Čo ale robotník? Hladuj, alebo vyvandruj do Ameriky. Kto z ministrov myslí na podlžné poistenie robotníctva? Na podporu práce neschopných? Na odmienenie takých rodín, ktoré viac detí majú?

Nikto! Liberáli vedia iba ľud zdieľať a to sa nazýva národnou prácou!

Ondrej Hladký.

Z nitrianskej.

Ja som verejným prívržencom kresťanskej ľudovej strany a nikdy ju neopustím. Mám to pevné presvedčenie, že každý dobrý katolík mal by sa tejto stránky pridržať už aj preto, lebo iba ona bráni a háji záujmy katolíctva a len na ňu sa môžu katolíci opierať v tom čase, keď slobodní murári, pokrokári a závistliví protestanti silnejšie budú cirkev napádať, ako ju posiaľ napádali a dnes-zajtra príde vláda, ktorá predloží snemu také cirkevno-politické zákony, aké nedávno do života uviedla portugalská vláda. My katolíci i na to musíme byť prichystaní, preto je nanajvýš potrebné, aby sme mali v krajinskom dome obrancov. A toto sú poslancovia kresťanskej ľudovej strany.

Keď je tomu tak, aby katolíci spolu držali a aby len na katolíkov a to iba na člena kresťanskej ľudovej strany hlasovali, neviem sebe vysvetliť, ako istí katolícki kňazovia (meno im darujem) mohli sa dať na tú neblahú prácu, že sa spojili s luteránmi, s pokrokármi a s voľnomyselníkmi, ktorí neveria nič, ktorí nielen vieru, lež i samého Krista v posmech majú. Opakujem, že si ja to nijako neviem vysvetliť, ako tí páni proti našej kresťanskej strane, inú, takzvanú národnársku stránku založiť mohli, ako mohli za ňu kortešovať, obhájcov katolíctvu napádať, plniť rozkazy takých ľudí, ktorí nie sú hodní toho, aby s nimi veriaci katolíci do reči sa pustil. Náramnú chybu urobili tí páni ktorí novými, nanajvýš záhubnými zásadami pobalamutili Slovákov!

Že to nebolo ku prospechu cirkve a ku sociálnemu vývinu Slovákov, to je dokázané. Lebo veď na dve stránky podelení Slováci, jak v politickom, tak i v hospodárskom ohľade o veľa horšie stoja, ako stáli vtedy, keď ich záujmy zastávala a bránila kresťanská ľudová strana.

Ani v rečovom ohľade nestojíme lepšie, ba máme viac nepriateľov ako sme mali. Páni národnári s ich bratrickovaním s maďarskými pokrokármi a radikálmi, iba to získali, že hlavný

slobodný murár Oskár Jásai, žid Jajteles, kedytedy napíše článok do slobodnomurárskeho «Világu». Toto docielili národnári a nič iné. Ponevác ale sám Ondrej Hlinka zkusil, že medzi národnárskymi vodcami rozširujú sa: nevera, nekresťanstvo, pokrokárstvo a bezbožné nauky Massarykové, katolícki kňazia preto nemajú čo hľadať medzi národnármi. Politické zásady kňazstva súvisia s náboženstvom. Smutné následky by to malo, keby katolícki kňazia jednu a tú istú politiku vyznávali s neveriacimi pokrokármi. Lebo sme katolíci, lebo pokrokári. Tertium non datur! K.

POLITICKE CHYRY.

Autonomia katolikov.

To je už svätá pravda, že my katolíci, vzdor toho, že nás je jedenást millionov v krajine, riadnym spôsobom nemôžeme prísť ku našim právam. Odkedy už čakáme, aby konečne do života uvedená bola autonomia katolíkov! Všetko ale nadarmo! Minule pevne slúbila terajšia vláda, že akonáhle vybavený bude štátny rozpočet, v krajinskom sneme hneď začnú pojednávať zákonný návrh o autonomii katolíkov, Teraz ale zas hovoria, že po odhlasovaní štátneho rozpočtu na denný poriadok krajinského snemu príde 16 zákonných návrhov v menších, lež súrných záležitostiach. Pojednávanie zákonného návrhu o autonomii bude teda zas odročené do svätého Vída, ktorého snád nebude nikdy. Dožijeme sa ešte aj toho, že prvej ako my, dostanú ich autonomiu židia.

University v Debrecine a v Prešporoku.

Minister kultu a výučby gróf Ján Zichy v snemovom zasadnutí 1. decembra predostrel zákonný návrh cieľom postavenia university v Debrecine a v Prešporoku. O založenie university uchádzaly sa mesta: Debrecin, Košice, Pätikostoly, Prešporok a Segedin. Prešporok dostane universitu so všetkými fakultami. V Debrecine však postavená má byť universita bez

fakulty lekárskej. S tým ale mesto Debrecin není spokojné a zamýšľa vydržiavať shromaždenie, v ktorom má byť ustálené, či universitu prijme alebo nie.

K politickému rozpoloženiu.

Ministerpredseda gróf Khuen-Héderváry stal sa mučedníkom jeho politiky. Ochorel na oči a ako hovoria, není vstave nič tlačeného alebo písaného prečítať. V politickom ohľade neide mu tiež lepšie. Na prevedenie zákonného návrhu o zbrannej moci nemôže mať žiadnej nádeje. Proti tomuto návrhu rečnili posiaľ 37 vyslancovia, vyslancov opozície je ale 145. S celým návrhom o zbrannej moci ministerpredseda gróf Khuen-Héderváry docielil posiaľ len to, že padol minister spoločných vojenských záležitostí Schönaich, že Alert Berzeviczy vzdal sa predsedníctva snemovne a že najnovšie padol i *Conrád*, náčelník generálneho štábu. Po takýchto krušných úspechoch gróf Khuen-Héderváry nemôže mať výhľadov v dlhú budúcnosť. Liberáli žiadajú si nového ministerpredsedu a tento snád už od nového roku bude Ladislav Lukács.

Obarený minister pravosudia.

Georg Szmrecsányi vyslanec kresťanskej ľudovej strany v jeho reči o neriadoch v hlavnomestskej verejnej správe spomenul i to, aké klamstvá prevádzali židovskí demokrati pri obecných voľbách, zvlášte ale vyzdvihol to, že proti týmto voľbám zadanú apelláciu odmrštil kráľ. fiškus, Minister pravosudia Franc Székely hneď na to slúbil Szmrecsányimu, že na otázku vezme kráľovský fiškalát. Slub svoj aj vyplnil, len že sa nepýtajte ako. V zasadnutí snemovne 4. decembra oznámil, že otázočnú apelláciu preto neprijal kráľ. fiškalát, bo bola neskoro zadaná. Na to ale odpovedal mu Szmrecsányi: veď v takýchto pádoch kráľ. fiškalát z úradu má prenasledovať klamstvo! Minister pravosudia sedel ako obarený.

Protest proti hlavnomestským neriadom.

Ako najnovší úspech Katolickel Ludovej Jednoty treba označiť, že konečne aj katolíci hlavného mesta precitli z dlhého spánku. V nedeľu 3. decembra vo veľkom počte shromaž-

dili sa v katolíckom kruhu a pri hlučnom schvaľovaní Georga Szmrecsányiho pokračovania v krajinskom sneme s dôrazom a jednohlasne ohrožovali sa proti neriadom vo verejnej správe hlavného mesta. V shromaždení rečnili krajinskí vyslancovia Georg *Szmrecsányi* a Karol *Huszár* ako i hlavnomestský výborník Julius *Baranszky*.

Zo snemovne.

Snemovňa krajinských vyslancov po prijatí rozpočtu ministerstva vnútorných záležitostí, pojednáva rozpočet ministerstva obchodu a do 15. decembra vo stredu a v sobotu každého týždňa, pretriasajú aj predlohu o zbaranej moci.

RAKUSKO.

Hlavný náčelník generálneho štábu hötzen-dorfský Conrád zažakoval z úradu. Jeho veličenstvo prijal zažakovanie a odstupujúceho Conráda vymenoval za inšpektora armády a za hlavného náčelníka generálneho štábu ustanovil generála Schemua.

Z CUDZOZEMSKA.

Taliano-turecká vojna. V poslednej bitke pri Derna Taliani znovu utrpeli porážku. O uzarvetí pokoja medzi Talianskom a Tureckom znovu kolujú chýry, ktoré ale nemajú žiadneho základu.

Rusi v Persii. Ruské čaty zaujaly mesto Kasvin. Anglicko a Rusko vyjednávajú cieľom rozdelenia Perzie. Rusko ide zaujať severnú časť a Angiicko južnú časť Perzie.

Revolúcia v Čine. Revolucionárske čaty zaujali mesto Nanking. Europejské mocnosti k obrane veľvyslancov v Pekingu vyslali menšie čaty europejského vojska.

Bratia Katolíci! Čítajte a predplácajte len v čisto katolíckom duchu písané noviny. Takéto noviny sú «Kresťan». «Kresťan» už cez XVIII. osemnásť rokov bráni našu cirkev, zastáva našu svätú vieru a zmužile bojuje za všetky oprávnené záujmy Slovákov. Presvedčeny kresťan číta a predpláca len «Kresťana».

BESEDNICA.

Dvaja bratia Sivoňovci.

Odmenou vyznačená rozprávka.

Napísal: Ondrej Kriston.

Kto bude predsedom?

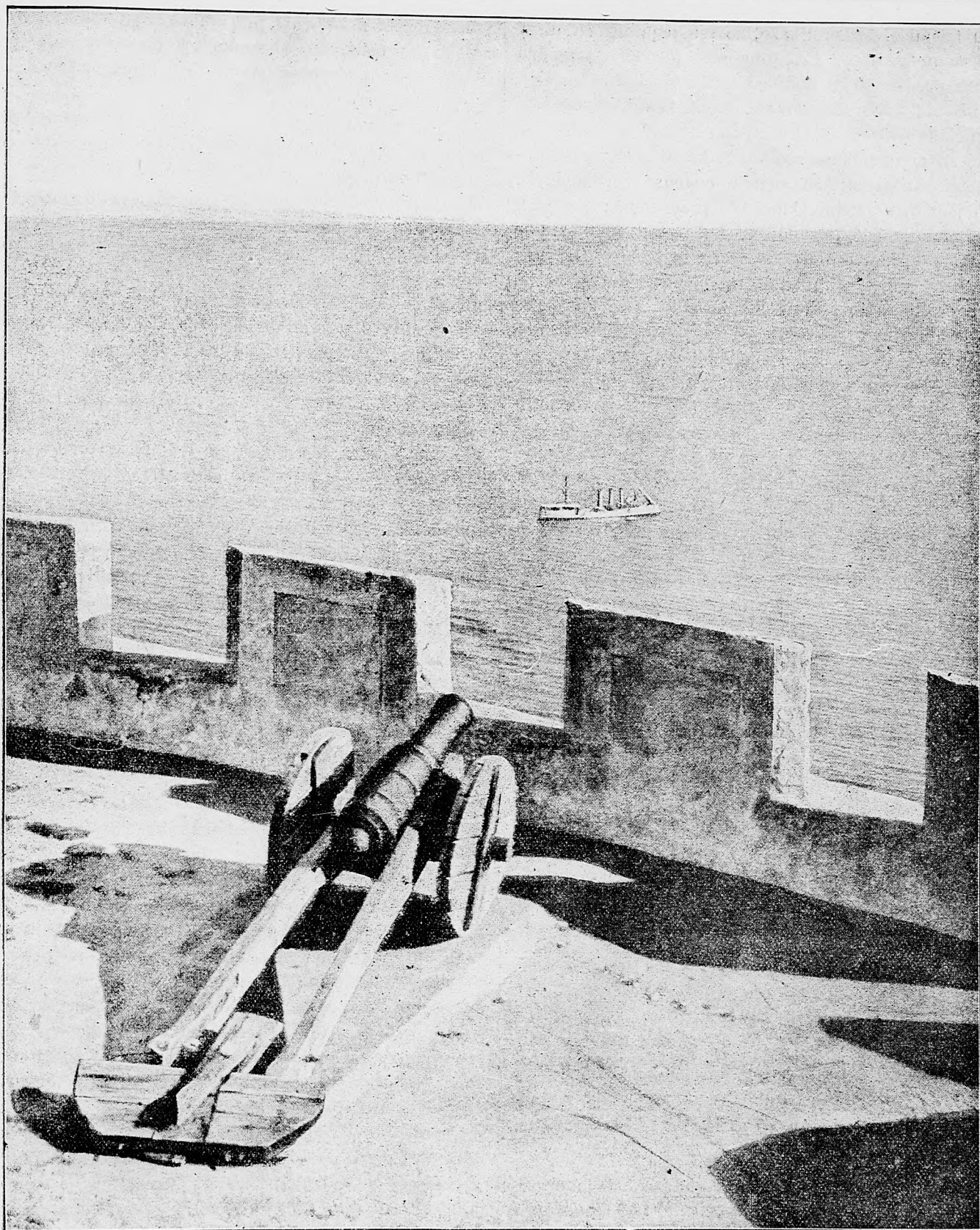
Čo Peter Sivoň na stehlíkovskom ľudovom shromaždení počul, to ho práve tak pobalamútilo, ako jeho brata Janka. Len sa mu tak v hlave kudlilo, chudákovi. V dielni mnohokrát ťažko vzdychnul, a potom ani jedlo, ani pitie mu nechutilo. Pre každú maličkosť sa napajedil. A keď sa ho žena pýtala, čo mu je, čo sa mu nepáči, prečo smúti ako kočiš, ktorému sa kolesá polámaly, nuž len tak cez zuby odvrknuť:

— Ej, nie je to vec pre ženy. Dosť, že moja hlava sa s tým trápi.

Podvečer Peter Sivoň vytratil sa obyčajne z domu. Vtedy riadne zašiel si do krčmy «K Veľkému Litru» zvanej a tam v zadymenej izbe utiahol sa do tmavého kúta, kde sa vždy našli traja-štyria majstri kamaráti. Najhlavnejší medzi nimi bol stolársky majster Pavol Malinský. Ten istý, od ktorého sa Janko Sivoň dozvedal na byt peštianskeho pána a ktorý ho po peštianskej ceste i navštívil.

Tento Pavol Malinský nerád pracoval, ale radšej zabral sa do čítania tých potupujúcich, poburujúcich spisov, ktorých rečník na shromaždení celú hromadu u neho «zabudnul». Lebo veď uňho sa ubytoval, keď v Stehlikove bolo ľudové shromaždenie. Malinský bol veľkým tlčubom a robil náladu i vo «Veľkom Litre», kde i ustálili, že narovnako podelia majetky, potom ale odoženú kňazov a úradníkov. I na tom sa usniesli, že v Stehlikove zorganizujú socialdemokratickú stránku, predovšetkým ale zvolia si predsedu.

Krčmár u «Veľkého Litra» náramne sa tešil takejto príprave k «vykúpeniu sveta», lebo ešte nikdy nebola jeho krčma tak hufne navštevovaná, jako teraz. Čím väčší sa šírily socialdemokratické zásady, tým väčší tučnel mešec krčmárov. Bol šikovný, prešibalý človek. Raz na príklad až veľmi prizvukoval, že sa nikto tak dobre nehodí za predsedu socialistického spolku, ako Pavol Malinský. Ten stačí najlepšie rečou, vždy volačo sháňa, je v každom jedle vareška, je opravdivý všadebol. Ani keby ho už zrovna Pán Boh za predsedu stvoril. Inokedy zase, keď druhí sedeli za stolom, veľmi dôverne povedal podvodný krčmár, že tak počúva, ako by mnohí radšej Petra Sivoňa mali za predsedu. Toľko však i on môže povedať, že Sivoň je vážnejší a roz-

Tripolisské pevniny.

važitejší človek, ktorého zvykli počúvať. Ale zato on ani za svet sa nechce miešať do vecí.

No, nastala veľká kortešačka! Jedon chválil Sivoňa, Malinského však hanil, druhý zase Malinského zastával ako životaschopného, Sivoňa vyhlasoval za slabého bojka. Slovom povstala taká zaujatosť o pred-

sednícku voľbu, že krčmár sotva stačil krstiť a vyme-riavať plané víno. Pravdaže, aby človek mohol politizovať, musí tak nechať zvyčajnú prácu, z ktorej žije. I Peter Sivoň viac sedel za stolom u «Veľkého Litra» ako na šusterskej trojnohe. Tak myslel, že keď už ide o to, kto je súcejší človek, on, lebo Pavel Malinský,

že sa nesmie poddať. Ukáže, že ten papuliak Malinský ho veru nepremôže. Na tom nástojil, aby skutočne obdržal predsednícku hodnosť. Odfahujúcich sa súdruhov privábil dobrým slovom, úslužnosťou. Nešanoval ani niekoľko litrov vína v prospech dobrej veci. Ba našiel sa ne jeden brat-socialista, ktorý pekným spôsobom, tak medzi štyrma očami povedal Sivoňovi, že jemu je vlastne jedno, kto bude predsedom; keď mu je teda všetko jedno, vtedy predsa by na toho hlasoval, ktorý by mu desaťkorunovou pôžikou vypomohol, lebo práve teraz trie veľkú núdzu. Nejedných desať korún odišlo takto Petrovi Sivoňovi z tých, ktoré mu pred krémárom u «Veľkého Litra» ešte byly ostaly. No ale malo to i účinok: skutočne vyvolili ho za predsedu a to ešte takou väčšinou hlasov, že Pavla Malinského dobre nepuklo od zlosti. Lebo hľa, i medzi hrdinami rovnosti je závodenie, hnev, závišť, ba i pomsta! A to ešte aká!

Peter Sivoň krátkou obratnou rečou prijal predsednícku hodnosť. Prizvukoval potrebu spoludržania. Každý celou ochotou nech urobí — hoveril oduševnene — čo je jeho povinnosťou, jako dobrého socialdemokratu. Obzvlášte to, čím ho spolok osobite poverí...

— Nech žije! — privolávali po oduševnenej reči. Ozval sa ešte i Pavol Malinský. Vítal nového predsedu (podliak!) a sľuboval i v mene ostatných, že za prísnu povinnosť si držia poverenia spolku náležite plniť. Len je prirodzené, že toto najdôkladnejšie od predsedu čakajú.

Peter Sivoň dobre vycítil, že súdruh Malinský skrýva pichláče v svojich sladkých slovách. A preto s povznesenou hlavou odseknul nazpät, že dobrý príklad pokladá za najhlavnejšiu povinnosť. Teší sa bude, keď to voľakedy i dokáže.

(Pokračovanie nasleduje.)

CHYRNÍK.

Jeho veličenstvo kráľ v sobotu 2. decembra o 7. hodine ráno v neprajnom počasi zo Schönbrunnu zaviezol sa do viedeňského burgu a pri tom prechádzal a dostal nátku. V nedeľu jeho veličenstvo riadne bol na sv. omši a v pondelok zas v kostole viedeňského burgu účasť bral na veľkej slávnosti, za ktorej príležitosti dvom novovymenovaným kardinálom dr. Franc Nagelovi a dr. Franc Bauerovi vlastnoručne položil na hlavu kardinálsky biret.

Z biskupstva nitrianskeho. Osvietený pán biskup gróf Vilhelm Batthyány 1. decembra s celým

jeho dvorom z Močenku presťahoval sa do nitrianskeho zámku. V poslednom obežníku svojom osvietený pán biskup súbehy na uprázdnené fary Predmér a Bobot vypísal do posledného decembra.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie 26. novembra vo svojej kaplnke posvätil za kňaza Juvenála Jagiczu, reholníka radu sv. Franciška. Arnold Hoffmann professor Bohoslovie 22. novembra v katolíckom autonómnom kruhu peknú prednášku držal o povolani ženského pohlavia, po čom nasledovala spoločná večera, za ktorej príležitosti rečnili: osv. pán biskup, dr. Melchior Takács praelát praemonštratských kňazov a viacerí iní. Gróf Dioniz Andrassy ku kat. patronážu prihlásil sa ako zakladateľ a tomuto blahonosne účinkujúcemu spolku daroval 1000 korún; dr. Zoltán Kérészi direktor akademie na ten istý cieľ obetoval 10 korún. — Tunajší katolícky čitateľný kruh 26. novembra vydržoval zábavný večierok, z ktorej príležitosti krajinský vyslanec dr. Adalbert Blanár držal prednáška o minulosti a budúcnosti mesta Košíc. V tenže deň zariadené bolo divadelné predstavenie v spolku katolíckych tovarýšov. a súčasnilo sa na ňom početné obecnstvo všetkých kruhov spoločnosti. — Ako kapláni prelození sú: Ondrej Weigl zo Szepsi do Mádu, Ludvik Jakubesák z Mádu do Tarczalu a Jozef Vörös z Tarczalu do Szepsi. Z viacej farností a dekanátov územia košického biskupstva horliví veriaci znovu zdvihli protesty proti nápadom baróna Barkóczyho a cieľom jeho obrany poslali prlpisy na ministra kultu a výučby.

Z biskupstva spišského. Osvietený pán biskup, skutočný vnútorný tajný radca dr. Alexander Párvy ohľadom protilievového pohybu nedávno vyslovil sa nasledovne: «Sriadenie sa antialkoholického kňazstva, založenie spolku antialkoholického ja nielen za dovolené, lež za veľmi potrebné držím. Aknáhle sa dozviem o založení spolku katolíckeho antialkoholického kňazstva, všetko možné urobím v záujme rozširovania tejto idey: po založení spolku vymenujem diecesanského poverenca, v obežnom liste obrátim na ten pohyb pozornosť diecesanského duchovenstva a uverejním základné stanovy spolku.» — V 12. obežnom liste odporúča osvietený pán biskup časopisy «Kráľovna sv. Ruženca» a «Svätú Rodinu». — Žďársky farár Ján Hvizdos zadakoval, na jeho miesto má prísť do Žďáru Ján Korsch farár v Čenčicách.

Chýry zo Šáriša. Prešov: Kornél Kovaliczky veľpraepošt a kanonik grécko katolíckej kapitule po odumretí osvieteného pána biskupa grécko katolíckeho dr. Jána Vályiho, vyvolený je za riaditeľa tunajšieho biskupstva grécko katolíckeho. — Ondrejov jarmok liehvací vydržíavaný tu bol 24. novembra. Národu dostavilo sa na jarmok mnoho, nechýbali ale aj zbojníci ktorí viacerých okradli a z ktorých troch lapili a zatkli. — Julius Dobránszky jurista, syn tunajšieho meštana Georga, po dlhej chorobe zomrel v 22. roku života. — Georg Bak žiak 7. triedy gymnázialnej pri

telocvičbe spadol tak nešťastlive, že si ruku zlomil. — *Bardíjov a Zboró*: Tunajšie školy na neistý čas zatvorené sú pre osýpky. — Na miesto zomrelého tu zverolekára minister orby vymenoval Kolomana Kleina. — *Péchujsalu*: K ucte sv. Ondreja apoštola, akožto patróna chrámu, za prítomnosti viacerých duchovných slávnostné služby božie odbavované boli tu 30. novembra; podobné pobožnosti odbavovali sa i v obciach: Magyarkapronca, Kajáta a Kisvitéz. — V obci Široká a Hertnek utvorená je druhá škola a učiteľská stanica, na ktorú od r. 1912. minister výučby vykázal sodpovednú pomoc.

Chýry zo Spiša. Levočský patronážsky spolok rozprestiera svoje účinkovanie i na Podhrad a na Vlachy. Podhrad to veľmi potrebuje, bo tam predchádzajú všeliaké trestuhodné výstupky maloletých. I dňa 13. novembra v noci chytila tam policaj 16-ročného Jána Dluhoša s jeho dvoma mladými zlodejskými súdruhmi, ktorí v tú noc vlámali sa do sklepu Jozefa Narzisenfelda a už tri vrecá mali naplnené so všeliakým ukradnutým tovarom, — Na útulňu, ktorá vystaví sa má na chýrečnom vrchu Branisko, obetovala najnovšie zvolenská stolica 100 korún a v Novej Vsi sobsbieralo sa 101 korún. — Iglohutňanského vandrovníka Štefana Juresáka pre viac krádeží chytili a zavreli. — Veľkolomnická 72-ročná obyvateľka vdova po Jánovi Alexy 11. novembra večer ztratila sa bez stopy. — Levočská Mariánska kongregácia dievčat, baróna Barkóczyho pozdravila z príležitosti jeho napadnutia zo stránky slobodomurárov. Folvarským pohorelcom minister orby dal 70 korún štátnej podpory. — Rozpočet mesta Podhrad na rok 1912 je nasledujúci: príjmov má byť 51.631'83 korún, výdavkov ale 68.131'83 kor., chybovať bude teda 16.500 korún, čo zaokrúhľ sa má skrze 60 percentovú obecnú prirážkovú daň. Mestský výbor na ostatnom zasadnutí aj to ustanovil, že odteraz mäsiari a virštlári i svine povinní v bitunku zabíjať, aby v lete nebolo čuť z meste neprijemný zápach. — V Kézmarku pre železničnú stanicu bližšie k mestu vystavil majú nový dom. — Rozpočet mesta Spišskej Belej na rok 1912 obnáša 165.000 korún príjmov a len 145.900 korún výdavkov. Šťastlivé je obyvateľstvo toho mesta, že nemusí platiť obecnú prirážkovú daň! Ohľadom vystavenia podolinsko-orlovskej železnice usilovne robia sa predhezné prípravy, už aj nástroje lifrujú do Starej Lubovne. — Vo Vlachoch minister obchodu mieni vystaviť dajakú fabriku, zaiste železopriemyselnú. — V Kolbachoch 25. novembra zhorely dve stodoly. V Gňazdoch 24. nov., zomrela Julianna Bohinszky, sestra starovesského farára na odpočinku. V Podolinskom lese vypukol oheň, zhorelo 14 siah dreva. — V mesiaci novembri pršalo u nás raz asice 20. novembra; 1. decembra začal sňah padať.

Na čo sa obracajú katolícke kňazské majetky? Munkáčsky gr. k. biskup Julius Firczák ungvárskemu ústavu hluchonemých daroval 1000 korún. — Spolku sv. Margity kat. žiačiek na budapešťanskej universite

kaločský arcibiskup dr. Ján Csernoch dal 200, sedmohradský biskup gróf Karol Mailáth 100 a stolnobelohradský biskup dr. Ottokár Prohászka 200 korún. — Tokajský gr. k. farár Silard Balogh pre žiakov ungvárskeho kat. gymnáziuma zložil 2000 korunovú základinu. — Lipt.-sv.-michalský farár Jozef Klimtsák na tamojšiu školu dal 4260 korún. — Vesprimská kapitula na útraty vystavenia školy v obci Böszöresök dala 500 korún. — Dňa 19. novembra zomrelý prešovský gr. kat. biskup dr. Ján Vályi poldruha milliona obetoval na vzdelávajúce ciele. — Baňskobystrický biskup dr. Wolfgang Radnai na budovné útraty r. k. školy obce Kordéház daroval 400 a na podporu kat. tlače 2000 korún.

Zatknutí vystahovaleckí agenti. Budapešťianski tajni policajti v hornom Zemplíne od viac týždňov stopujú vystahovaleckých agentov. Tajni policajti Jána Janoka pristihli v chotári obce Alsókhari, keď okolití mladíci boli uňho na hostine. Michala Sudinu z obce Zuhogó a Jána Jasovského z obce Gataly tajni policajti pristihli práve vtedy, keď vystahovalcov viedli za hrauicu. Vojtecha Kubufu z Topolovky tajni policajti dostali pri tom, keď na jarmoku v Humennom stál už hotový na cestu s vystahovalcami. Tajni policajti chytili ešte nasledovných agentov: Gábora Markoviča z obce Csermenye, Jánovú Hájačkovú z obce Nagykemence, Michala Kalinovského z Nagymihályu, Michala Penzaka z obce Tarnóc, Bonifáca Figlara z Nagymihályu, Jána Gujdu z Laboreszögu, Ludvika Molnára z Töketerebesu a Georga Juhásza z Rákóczu a ešte viacerých. Vystahovaleckých agentov hlavný slúžny v Nagymihályu pokutoval každého na 200 korún. Molnára a Juhásza ale pokutoval na 300—300 korún.

Železničné nešťastie. Na železničnej stanici Turček (st. turčianska) v utorok vyšinul sa poštový vozeň jedného nákladného vlaku. Vodič vlaku Tóth, spozorujúc nešťastie, chcel skočiť z vozňa, ale sa dostal práve pod vyšinutý vozeň, ktorý mu dodrúžgal hlavu. Tóth. zomrel.

HOSPODÁRSTVO.

Vyvážajme hnojvku na role.

Keď sa človek prejde na našich Horniakoch po niektorej dedine, nuž len vytreští oči, keď vidí, že hnojvka z gazdovských dvorov vyteká ne ulicu, ba že tu i tam vidno ešte aj járčeky, ktoré sám gazda vykopal, aby vraj dvor mal čistý od hnojovky. Nuž toto je naozaj gazdovanie z «pece na hlavu». Rozumní gazdovia majú pri maštaliach vymurovanú jamu na hnojvku, do ktorej moč z maštale vteká, aby mohol slúžiť ku zúrodneniu rolí.

Hnojnica potrebuje sa na dateliniskách a pri slabej ozimine hneď z jary, keď zem už natoľko obschla, aby kolesá voza, na ktorom vyvážame hnojovku, veľké koľaje nevytlačili na roli. Hnojovka do poľa vyváža sa v sudoch k tomu zhotovených. Sud na voze vyvezie sa na roľu a ako ho kone hore, dolu pozemkom ťahajú, hnojnicu zo suda vypúšťame čapom, ktorý má byť opatrený takou riečičkou, akú vidíme na zbradných polievacích krhlách.

Malý gazda, ktorý by si nemohol zadovážiť takýto osobitný sud, nech si pomáha takto:

Nech vezme bársjaký starý sud a keďby ho nemal, nech sa «spriahne» so svojim susedom, alebo aj s dvoma. Na vrchu suda nech spraví väčší otvor, sud nech vyloží na voz hore otvorom a čapom k zadku voza obráteným, aby čap bol práve na konci voza. Pod čapom pripraví sa na voz taký dlhý kus dosky, jako je široký voz, aby hnojnica z čapu padala na túto dosku. Keď je to pripravené, sud naplníme hnojovkou, vyvezieme ho na datelinisko, tam vypustíme hnojnicu, ktorá medzi pohybovaním sa voza po roli bude z čapu na podložení dasku silne vytekať a na nej rozpraskaná bude padať v menších kropajách na roľu, kdežto by bez dasky hnojnica v jednom tenkom prúde tiekla na roľu.

«Kto počtuje ten gazduje», hovorí naše slovenské porekadlo, Vypočítajme teda hodnotu hnojovky. Lučbári vyparili hnojnicu, tak že po vylúčení vodnatých čiastok obdržali len pevné hnojivé látky, z ktorých starý cent šacovali asi na osem zlatých. Jedno dobre vyvinuté hovädo dáva priemerne 22 funtov moču cez deň a tak teda do roka asi 80 starých centov. V tomto moči je 5 starých centov pevnej hnojivej látky v hodnote 80 korún. Povážme teraz koľkú škodu má na hnojovke ten gazda, ktorý má povedzme čo len 4 kusy statku a hnojovku vypúšťa na ulicu. Každý gazda nech si napíše na dvere meštale:

«S každým okovom hnojnice, vytekajú korunky do blata ulice.»

DOPISY.

Pobedény (nitr. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Ráďte prosím uverejniť tieto riadky v našom mi-
lom «Krestane».

Dve obce farnosti Pobedény, Streda a Pobedény daly postaviť celkom nové školy, Pobedény nákladom 58.250 a Streda 30.200 korún. Posviacka týchto dvoch škôl, ktorú slávnostne previedol dôstojný pán Justin

Bieliczky, čestný kanonik, farár podolský, náš teprv nedávno vymenovaný nový dekan školský, odbavovala sa 15. a 29. októbra.

Posviacka na oboch miestach veľmi pekne bola prevedená. Menovite v Pobedénye súčasnilo sa pri posviacke päť duchovných a prítomní boli: hlavný slúžny Ludvik Rákóczy, jakožto zastupiteľ administratívneho úradu stoličného, staviteľ Michal Harminec z Budapešte, celé obyvateľstvo obce, množstvo ľudu z okolia, školská mládež so svojou zástavou, vo sviatočnom rúchu odení mládenci a dietky, ktorí všetci pri strelbe z mažiarov a krásnom zvuku miestnej hudby shromáždili sa pred školou, zelenými ratolestami ovenčenou a obrazom kráľa ozdobenou. Zpočiatku pri sprievode hudby odspievaná bola krajinská hymna. Za tým prevedená bola posviacka škôl z vonka a znútra, po čom pamäti hodnú reč povedal dôstojný pán dekan. Reč svoju začal na základe dňového sv, evanjelia o radostnom plese. Oslavoval veľkodušnosť občanov, ktorí vzdor veľkých starostí o živobytie takú veľkú obeť priniesli na postavenie školy, ktorej podobnej niet na dedinách celej stolice, ba ktorá zriedkavosťou bude po celej krajine. V slovenskej reči zreteľne vysvetlil vážnu úlohu a význam školy pre vzdelávanie ľudu a zvláštne pre nábožno-mravné vychovávanie mládeže, budúceho to pokolenia a obyvateľstva obce a krajiny. Na srdce kládol učiteľom výchovu a výučbu mladého podrostu, rodičom usilovné posielanie do školy a deťom horlivé navštevovanie toho posvätného miesta, kde pre budúcnosť svoju zadovážia si poklady neporušiteľné.

Reč táto a nie menej i reč povedaná v Strede, iným síce obsahom. ale podobným smerom držaná, hlboký dojem učinila na posluchačov a obidve reči pamätnými ostanú na vzdialené pozdejšie časy.

Včul ale hor' sa, drahi občania, ku využitkovaniu pokladov duševných pravej kresťanskej osvety, ktorú potomkom vašim sdelovať povolaná je katolícka škola.

S kresťanským pozdravom

Prítomný.

Zo Spiša.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Ráďte prosím tieto riadky uverejniť v našom mi-
lom «Krestane».

V našej stolici podľa výkazu ostatných päť rokov obrába sa 431.700 jutár zeme. Ovos dorába sa na 60.000, zemiaky na 54.000, jarec na 50.000, žito na 20.000, pšenica na 600, hrach na 2200, ľadník na 4000, datelina (koničina) na 8000, krmná repa na 400 jutrách; uhorom leží 30.000 jutár zeme, lúky a pastviska obnášajú 200.000 jutár.

Naše najhlavnejšie plodiny sú teda ovos, zemiaky, jačmeň a žito. Prvé miesto zaujíma ovos, ktorý sa ale predsa nevyváža, ho dáva slabú úrodu, po jutre asi poltrefa metričného centa. Slabá úroda ovsa tomu sa

môže pripisovať, že gazdovia najmenšiu starosť obracajú na ovos. Druhou hlavnou plodinou našou sú zemiaky, ktoré po jutre dávajú od 30 do 90 metričných centov. Najviac sa sadia takzvané Kameňarky. Zemiaky sú najhlavnejším potravným článkom nášho, zvláštne slovenského ľudu, natoľko, že by bez zemiakov už ani žiť nemohli. Na drahé mäso mu veru nestačí. Či sa ráno, či v poludnie, či večer opýtame našich ľudí, že čo jedli, vyjmúc nedele a sviatkov, takrečeno vždy dostávame jednu a tú istú odpoveď: grule. A čo náš ľud nestroví, to sa upotrebuje v troch krochmelniach a v 62 páleniciach našej stolice a ku krmeniu ošípaných. Jačmeň, ktorý sa i v pivovárňach upotrebuje, dobre sa rodí a je takrečeno jediným obilím, ktoré sa z našej stolice vyváža. Na jednom rutre rodí sa polšesta do polosma metrického centa, ba máme i také role, na ktorých v dobrom roku z jedného jutra urodí sa i 10—12 metričných centov.

Pokusy sa robily aj s jasenným jačmenom, ponač sa to ale pre naše dlhé zimy nedarilo, zanechali to naši gazdovia.

Žito sa delí na jasenné a na jarné; jasenné seje sa asi do 16.000 a jarné asi do 4000 jutár. V najnovšom čase vo väčšej miere začínajú siať jarné žito, lebo premenlivé počasie dlhé zimy, ako aj myši a hmyz v jasenných siatinách často robia veľkú škodu. Jedno jutro dáva 5—8 metrických centov. Vývoz je malý.

Pšenice u nás málo vidno, aj to len v južnejších stranách stolice, z jednej strany preto, že nie veľmi vydrží našu zimu a z druhej strany preto, že pre hrubú kôru zrnka býva z nej barnavý chlieb.

Hrach, o ktorom sme dakedy chýreční boli, seje sa vždy menej, zaiste preto, že niet pracovných síl. Ladník vo väčšej miere seje sa najviac len v tých rokoch, keď trojka cez zimu vyhynula.

Datelina je našim najlepším krmom. Obyčajne len jeden rok potrvá a kosi sa dva razy.

Raže mnoho vymrzne, zvlášte tuhé marcové mrázy ju nivočia. Na siatie sa sotva dačo necháva. Lanu, ktorý veru dakedy bol našou špecialitou, z roka na rok menej býva, lebo moc práce požaduje.

Chýrna spišská šošovica tak sa ztratila, akoby jej u nás nikdy nebývalo. Drzné počasie, neskoré a včasné mrázy nedovolia, aby sa u nás i také gazdovské plodiny pestovali ako na dolných zemiach. Celkom bez mrázov máme sotva tri ba dakedy aj len dva mesiace a síce júli a august, v máji takrečeno každý rok máme

mrázov, dakedy zavítajú k nám ešte aj v júni a už v septembri nás neraz znovu navštevujú. V posledných rokoch naše plodiny veľmi hubily suchá a myši. Od roku 1904. mali sme veľmi suché počasie a predtým zas primoc dážďa bolo neprajné našemu hospodáreniu. Počet robotníkov následkom hufneho vystavovania sa do Ameriky veľmi upadol. Utratené robotnícke sily veľké pánstva a nemeckí hospodári nahradzujú teraz všeliakými strojmi síce na siatie, na kosenie, na svádzanie, na mlátenie a na vyberanie zemiakov; toho roku nektorí zemiaky už aj sadiť začali so strojmi. U slovenských gazdov zvlášte v Magure ohľadom strojov vidno ešte len ručné mláfačky, ale aj to je — chvála Bohu — už istý pokrok.

Gazda.

Malý Slavkov (Spiš.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Ráče prosím tieto riadky uverejniť v našom Kresťane.

Vo sviatok Všetkých Svätých radostný deň svití našej obci. Keď dobre padne roľníkovi pohliadnuť na vlny klasovitého mora, keď zahradník potešený prechádza sa pod svojimi peknými, ovocím obfaženými stromami, sladké city museli preniknúť i srdcia Slavkovčanov, keď spatrili utešené ovocie svojej tvrdej práce, novo prebudovanú, hotovú a už vysvätenú školu katolícku.

Slávnosť posviacky, pre nemoc pána dekana, previedol sám farár filiálky, prevelebný pán Ján Janesco v sprievode dvoch svojich pánov kaplánov. Pri hlahote zvonov v slávnostnom pochode, na ktorom súčasťnila sa celá obec, prišli sme do novej školy, kde po odbavení obradov posviacky, prevelebný pán farár povedal reč, ktorou hlboko dojal duše a srdcia prítomných. Slzy zalialy oči všetkých občanov, keď spomenul, že veriaci slavkovskí radšej sa podrobili hrozným obetám, radšej sa chopili preveľkej práce, než by boli dovolili, aby dietky ich vychované a vyučované boly v duchu nekatolíckom, Nezriekli sa práva katolícko-rodčovského k vôli beznáboženskému štátu, tejto macochy náboženských škôl, bo on v jeho slobodomurármi spravovanej kuchyni, všotko dovedna varí. V školách svojich netrpí sväté križe, obrazy Svätých, dietkam zakazuje prežehnať sa a ľudí pozdravovať slovami: «Pochválen buď

Osožné a chytré prevedenie parcellovaní.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provozovanie parcellovaní a ku tomuto cieľu udeľovanie požičiek. Ciele ústavu tohoto vytvárajú územníctvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovaní (rozumie sa prácami právnymi, merníckymi a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý pešiar sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkám zodpovedne. Ku cieľom parcellovaní ústav ochotne povoluje požičku pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spoluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovaní. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavateľia pozbavia sa všetkých starostí parcellovaní. 4. Odpredavateľ naraz v jednej summe dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky utraty dávajú sa popredku. — Zvláštne výhody ústavom povolené požičky ku parcellovaniu: 1. Prípadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požičky povolujú sa počnúc už od 300 orún. 3. Požička vypláca sa celkom v hotových penazoch. 4. Listina verejného notára není potrebná, potrebuje sa len la né uhodnovernenie notárske. Ústav požičku vypovedať nemôže.

Pán Ježiš Kristus». Celé vyučovanie v štátnych školách preniknuté je duchom nekresťanským. Výchova dieťaťa v týchto školách vôbec sverená je na mužov, ktorí o náboženstvo toľko sa starajú ako pes o piatu nohu. Živ Vás Boh, Slavkovčania, bo ste nahliadli, že jestvujú pre nás i vyššie duchovné majetky, že není dost človeku len aby mal jesť a piť, s tým nech sa nerozumná zver uspokojí. My ako dedičia kráľovstva nebeského a stvorení na obraz boží, pred očima vždy máme mať i tie neoceniteľné poklady, za ktoré Spasiteľ náš zomrel a ktoré od počiatku sveta pripravil nám v stánkoch nebeských. Ten ukrižovaný, ktorého tak slávnostne ste vodili do vašej školy, nech Vás nikdy neopúšťa a radostným výrokom poteší pri poslednom súde. Vás ale, prevelebný pán farár, pohľad na túto skvostnú školu a na postavený v nej križ, nech vždy povzbudzuje k vytrvalosti v prefažkých okolnostiach budúcnosti. Daj Vám Bože zdravia, požehnávaj i ďalej Vaše práce za oslavu nášho svätého náboženstva a za duševné a hmotné blaho Vašich horlivých veriacich. To Vám zo srdca praje:

Rodák z doliny Marianskej.

Spisy redakciou odporúčané.

Znamenitá kniha modlitebná je, ktorej nápi znejú «Nábožné Vzdychy ku sv. Jozefovi». Je ona veľmi obratne zostavená, stručne složená. Na zvláštnu obranu mocnú sv. Jozefa môžu rátať tí, ktorí výbornou pobožnosťou nachádzajúcou sa v tejto knihe, čím častejšie sa budú utiekať k mocnému Pestúnovi Krista. Cena utešeného výtisku 400 strán obsahujúceho len 2 koruny; dostať u dra Jozefa Janda v Nitrapereszlény. Vrele, s úprimným srdcom odporúčame túto znamenitú knižku.

J. L., podmissionár.

Odkazy redakcie.

F. K. K. Máte pravdu. My ale nemáme toľko miesta, aby sme všetko na raz uverejniť mohli.

B. H. S. Katolícku tlač vtedy podporujeme, keď na noviny, ktoré čítame, predplatky posielame riadne a na čas!

Z. B. S. To je slabej viery katolíčka, ktorá váha vstúpiť do Katolíckej ľudovej jednoty.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Kreštana!»

Kreštania, katolíci kupujte len u kreštanov!

A vonatok indúlása Budapest k. p.-udvarról.

Érvényes 1911. november hó 8-tól.

A vonatok érkezése Budapest k. p.-udvarra.

Délutáni				Délutáni				Délutáni				Délutáni			
vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	vonat-szám	óra	perc	vonat-neme
hová				hová				honnan				honnan			
1110	5 45	sz. v.	Balatonfüred, Tapolca	612	12 20	sz. v.	Arad, Tövis, M.-Sziget	339	5 10	v. v.	Berlin, Ruttká	323	12 10	sz. v.	Gödöllő
310	5 50	a	Hatvan	1008	12 20	a	Zágráb, Fiume, Eszék	645	5 20	tszsz.	Debrecen, Nagyvárád	1201	12 15	gy. v.	Sarajevo, Szabadka
22	6 20	a	Bicske	314	12 30	a	Hatvan	309	5 30	sz. v.	Hatvan	611	12 30	sz. v.	Bukarest, Arad
302	6 25	gy. v.	Ruttká, Poprád-Felka	10	12 35	a	Szombathely, Wien	1905	5 30	a	Bród, Eszék, Pécs	919	12 45	a	Kunszentmiklós-Tass
8	6 40	sz. v.	Wien, Graz, Sopron	914	12 50	a	Ujvidék, Sarajevo	609	5 45	a	Brassó, Arad	301	12 50	gy. v.	Berlin, Ruttká
1502	6 45	gy. v.	Kassa, Csorba	1504	1 20	gy. v.	Kassa, Poprád-Felka	909	5 45	a	Sofia, Bród, Belgrád	903	1 00	a	Konstantinápoly
1506	6 55	sz. v.	Kassa, Csorba	316	1 35	sz. v.	Gödöllő	19	5 55	a	Torbágy	401	1 05	a	Sátoraljaihely
1002	7 00	gy. v.	Fiume, Torino, Róma	1304	1 40	gy. v.	Fehring, Graz	313	6 00	a	Pécel	7	1 10	sz. v.	Wien, Sopron
602	7 05	a	Arad, Brassó	604	2 00	a	Arad, Bukarest	17	6 05	a	Komárom	601	1 25	gy. v.	Bukarest, Arad
906	7 10	a	Belgrád, Sofia, Sarajevo	4	2 05	a	Wien, Páris	1707	6 15	a	Stanislau, M.-Sziget	1	1 30	a	London, Páris, Wien
402	7 20	a	(Stryj, Lemberg, Maramarossziget)	404	2 15	a	S-aljai, Lemberg, Kassa	11	6 25	a	Wien	1901	1 40	a	Eszék, Pécs
1302	7 25	a	Fehring, Graz, Trieszt	916	2 20	sz. v.	Kiskörös	407	6 30	a	Lemberg, Kassa, M.-Sziget	1301	2 10	a	Graz, Fehring
312	7 30	sz. v.	Gödöllő	318	2 20	a	Hatvan	1007	6 50	a	Fiume	325	2 15	sz. v.	Hatvan
908	7 45	a	Belgrád, Sofia, Vinkovce	320	2 30	a	Pécel	315	6 50	a	Gödöllő	1501	2 30	gy. v.	Lemberg, Kassa
608	8 00	a	Arad, Brassó	26	2 30	a	Bicske	1505	7 00	a	Csorba, Kassa	327	4 20	sz. v.	Pécel
406	8 10	a	Munkács, Lawocne	512	2 40	a	Szolnok	1305	7 10	a	Graz, Fehring	329	5 25	a	Gödöllő
508	8 20	a	Kolozsvár, Brassó	1202	2 45	gy. v.	Szabadka, Sarajevo	509	7 20	a	Brassó, Kolozsvár	15	6 25	a	Győr
1906	8 25	a	Tapolca, Eszék, Bród	1902	2 55	a	Tapolca, Eszék	911	7 25	a	Sarajevo, India	3	6 35	gy. v.	Wien, Graz
306	8 35	a	Ruttká, Berlin	304	3 00	a	Ruttká, Berlin	317	7 30	a	Gödöllő	507	6 40	sz. v.	Brassó, Debrecen
1706	8 55	a	M.-Sziget, Stanislau	904	3 20	a	Zombor, Belgr., Konstantin.	319	7 40	a	Hatvan	421	6 55	v. v.	Szerencs
2	9 20	gy. v.	Wien, Sopron	1022	3 30	v. v.	Paks	21	7 45	a	Bicske	907	7 20	sz. v.	Sofia, Belgrád, Dábia
24	11 55	sz. v.	Bicske	18	4 25	sz. v.	Komárom	1003	8 00	gy. v.	Róma, Triest, Fiume	607	7 25	a	Bukarest, Arad
				322	4 25	a	Gödöllő	1509	8 15	sz. v.	Csorba, Kassa	305	7 35	a	Berlin, Ruttká
				606	5 00	gy. v.	Arad, Tövis	1021	8 20	v. v.	Paks	25	7 45	a	Bicske
				410	5 10	sz. v.	Miskolc	515	8 35	sz. v.	Bukarest, Kolozsvár	405	8 00	a	Lawocne, Maramarossziget
				6	5 15	gy. v.	Győr, Sopron, Szombathely,	321	8 45	a	Hatvan	1009	8 05	a	Fiume, Bród, Pécs
				324	5 20	sz. v.	Gödöllő (Wien)	13	9 20	a	Győr	1705	8 20	a	Stanislau, M.-Sziget
				514 ¹⁾	5 40	a	Nagykátá, Szolnok	307	9 25	a	Berlin, Ruttká	9	8 45	a	Wien, Graz
				308	5 55	a	Ruttká, Berlin	1005 ¹⁾	9 35	gy. v.	Fiume, Tapolca	1507	8 50	a	Csorba, Kassa
				1004	6 15	gy. v.	Zágráb, Fiume, Róma, Napoly	913	9 55	sz. v.	Szabadka	27	9 00	a	Bicske
				510	6 15	sz. v.	Kolozsvár, Brassó	5	10 05	gy. v.	Bruck-K., Szombathely, Sopron	331	9 10	a	Pécel
				326	6 25	a	Pécel	409	10 20	sz. v.	Miskolc	303	9 20	gy. v.	Berlin, Ruttká
				328	6 40	a	Hatvan	23	10 45	a	Bicske	29	9 28	sz. v.	Triest, Szekesfehervár
				918	6 45	a	Kunszentmiklós-Tass	605	11 25	gy. v.	Arad	1001	9 35	gy. v.	Róma, Fiume, Pécs
				516 ¹⁾	6 55	a	Nagykátá, Szolnok					603	9 35	a	Brassó, Arad, Stanislau
				28	7 00	a	Bicske					915	9 45	sz. v.	Kiskörös
				1708	7 10	a	M.-Sziget, Stanislau					403	9 55	gy. v.	Lemberg, M.-Sziget
				16	7 20	a	Győr, Triest					905	10 00	a	Sofia, Sarajevo
				332	7 35	a	Hatvan					1303	10 10	a	Graz, Triest
				1006 ²⁾	7 40	gy. v.	Zágráb, Fiume					333	10 25	sz. v.	Gödöllő
				1508	8 00	sz. v.	Kassa, Csorba					517	10 35	a	Nagykátá
				910	8 00	a	India, Sarajevo					1503	10 50	gy. v.	Csorba, Kassa
				1908	8 25	a	Pécs, Bród					1907	10 55	sz. v.	Vinkovce, Pécs, Tapolca
				334	8 40	a	Gödöllő								
				518 ³⁾	9 05	a	Szolnok								
				1306	9 15	a	Győr, Graz								
				610	9 30	a	Arad, Brassó								
				1510	10 00	a	Kassa, Csorba								
				336	10 05	a	Pécel								
				912	10 10	a	Bród, Belgrád, Sofia								
				1010	10 25	a	Fiume, Napoly								
				408	10 25	a	Kassa, Lemberg								
				12	10 50	a	Szombathely, Wien								
				338	11 10	v. v.	Ruttká, Berlin								
				614	11 25	sz. v.	Arad, Debrecen								
				422	11 35	v. v.	Kassa, Szerencs								

¹⁾ Nagykatától Szolnokig csak szombaton közlekedik.
²⁾ Csak február 15-től közlekedik.
³⁾ Csak szombaton közlekedik.

A vonatok indúlása Budapest-Józsefvárosról. Délután.

A vonatok érkezése Budapest-Józsefvárosra. Délután.

511 ²⁾	4 40	sz. v.	Tápiószőlő-Tápiószőlő
513	5 00	a	Nagykátá
311	5 50	a	Gödöllő
917	6 17	a	Kunszentmiklós-Tass

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 5. decembra.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tisská, nová	kor.	23:20—24:10
» stolnobelohradská, nová	«	22:85—23:50
» peštianska, nová	«	23:20—23:75
« banátska, nová	«	23:20—23:90
Jačmeň nový, prvotriedny	«	18:80—19:20
Raž prvotriedna	«	19:85—20:00
« druhotriedna	«	19:40—19:75
Ovos prvotriedny	kor.	19:40—19:80
« druhotriedny	«	19:00—19:20
Kukurica	«	16:80—17:10
Rasca (kmín)	«	78:00—78:00
Konopné sáme	«	29:50—31:00

Datelinové sáme , červená datelina	kor.	180:00—190:00
« lucerna	«	120:00—136:00
Mak	«	106:00—125:00

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	18:00	17:60	17:20	16:80	16:40	16:00	15:50

č.	7	7½	8
K.	15:00	14:40	9:80

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Strova:

Otruby drobné	kor.	13:00—13:20
« hrubé	«	13:10—13:30
Fazula veľká biela	«	27:00—29:00
Fazula strakavá	«	34:00—34:50

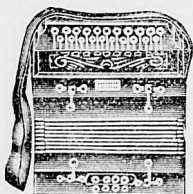
Verte že slanovinový lieh sily

kráľom je slanovinových liehov!
za 6 korún franko posielajú 3 veľké alebo 6 stredných flašiek

„KOSMOS“—LABORATORIUM, Győr, Baross-ut.

Echt vienedské harmoniky

najlepšej kvality a najsolidnejšieho vystrojenia. No. 58. 10 tas-

tiok, 2 a 2 chóróvé, 4 basse 1 riadkové, 72 hlasov, filigrant, polírované alebo z jasného duba, veľkosť 27×15 cm. K 14.50. No. 58½ tie isté s 1a dúchajúcimi ocelovými hlasmi K 16.50. No. 51, 10 tastiek s 2 chórómami a s 2 bassmi, 50 hlasov, palissander imitácia alebo z jasnej lipy, veľkosť 29×16 cm. K 15.50. No. 51½ tie isté s 1a hodínovej struny ocelovými hlasmi K 17.50. Žiadne riziko, zámena povolená alebo návrat peňazí. S pošt. dobierkou zasiela c. a k. dvorný zásielca

Hanns Konrad
Brüx, No. 2832. — Hlavný cenník so 4000 vyobrazeniami na žiadosť zasiela zdarma a franko.

Pri objednávkach na naše ohlasy, prosíme odvolávať sa vždy na náš časopis.

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacné perie na posteľ!

1 kg. sivé dobré drápané 2 K, lepšie 2 koruny 40 hal.; prima polbiele 2 koruny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg veľmi fajne, ako snah biele, drápané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. paperie, sivé 6 K, 7 K.; biele fajnové 10 K.; naj-fajnejšie paperie z prs 12 K. Pri oblednaní 5 kg. franko.

Hotové posteľe

z hustej tkniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá, 120 cm široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 60 cm široký naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkkým perím 16 K.; polpapie 20 K.; paperie 24 K.; jednotlivé periny 10 K., 12 K., 14 K., 16 K.; podblavky 3 K., 3 K. 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 12 K., 14.70 K., 17.80 K., 21 K. podhlavky 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K., 5 K., 5.20 K., 5.70 K. Spodné periny z pevného vrázkovaného grádlu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývez s postovou dobierkou od 12 K. počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené. Za nezopredné návrat peňazí obšírný cenník zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy.)

Na čase je

k bližiacim sa vianočným sviatkom postovou dopisničkou dať si doniesť môj bohato ilustrovaný hlavný cenník s vyše 3000 vyobrazeniami, ktorý obsahuje potrebné články a dary každého druhu, na žiadosť ochotne posielajú zdarma a franko cis. a kráľ. dvorný zásielca

Hanns Konrad
Brüx číslo 2855. (Čechy.)

Vianočné dary pre chlapcov.

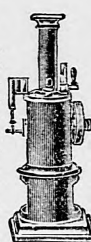
Laterna magica

Laterna magica, čierna s niklovým objektívom s tromi optickými línzami, petrolejovou lampou, komplet so 6 obrazmi 3 cm. šírky K 4.—, s 12 obrazmi 3½ cm. šírky K 5.50, s 12 obrazmi 4 cm. šírky K 7.50, s 12 obrazmi 5 cm. šírky K 11.50, s 12 obrazmi 7 cm. šírky K 16.50.

Lacný parný stroj.

Číslo 190/11 s polírovaným hore koncom stojacim kotlom, mosadzovým cylindrom, s otvorom bezpečnosti montovaný na pevných nohách z plechu, s pístalou 20 m. výšky K 2.—. Lepšie parné stroje po K 2.80, 3.60, 4.20, 6.—, 8.—, 9.50. Zasiela s postovou dobierkou alebo pri predbežnom zaslaní peňazí

cis a kráľ dvorný zásielca
HANNS KONRAD
vývozný dom
Brüx, číslo 2840. (Čechy)

Bohato ilustrovaný hlavný cenník s vyše 4000 vyobrazeniami na žiadosť posielajú zdarma a franko

Hroznú chybu

pacha, kto nebol obozretný a proti neuhom pakostnice, totižto proti lámke, pichaniu, lúpaniu, klaniu, proti b leniu v drieku a v kostiach, jedným slovom proti rheume atď. nie pôvodný **KRIEGNEROV**

REPARATOR

lež všeliaké iné padelania potreboval. — Zvlášte odporúčame preto každému na rheuma chorému a vôbec každému, čo následkom prechladnutia alebo prievanu na výšudane choroby trpí, aby hneď potreboval pôvodný **KRIEGNEROV**

REPARATOR

ktorý doraba výlučne len

Kriegnerová lekárň Budapešť, Baross-utca 3.

Listy s objednaním treba teda upraviť len na túto adresu Malá flaška 1 koruna, veľká flaška 2 koruny. Poštou 5 malých flašiek franko 5 korún, alebo 6 veľkých flašiek 6 korún s postovou dobierkou alebo pri voprednom zaslaní peňazí.

Tento vyprobovaný prastarý liek lepší je, ako ktorýkoľvek slanovinový lieh, bo už po jednoraznom potrení tieči a nie-en utišuje, lež celkom zastavuje boľasti. — Pri kúpe treba pozor dávať, aby miesto pôvodného lieku nemocný nekúpil bezcenne padelaia.

Pri panujúcej veľkej dra-
hote potravných článkov **syr** následkom zvláštnej
záživnosti jeho ako
nevyhnutne potrebný článok najobľúbenejší je v kaž-
dej domácnosti.

Prvá dielňa liptovského karpátskeho ovčieho syra Filip Pewny Liptovský Sv. Mikuláš

(založená r. 1873)

Odporúča I. **syr** (slabý) K 5.50
II « (silný) K 5.—

V diežkach po 5 kilogramoch zasiela sa franko na každú
poštovú stanicu. Podrobný cenník a reklám-tabu a na
žiadosť franko a zdarma.

Aký domáci liek

mám potrebovať?

Kto raz pokúsi

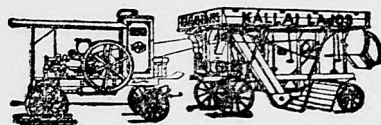
S. Erényi-ho

Rádium slanovinový lieh

ten z presvedčenia len ten bude po-
trebovať, bo mnohostranné pôsobenie
jeho je nad všetko očakávanie. Nielen
že občerstvuje, posilňuje, lež aj mimo-
riadne **desinfikuje**. Obširnej vy-
:: svetluje úprava upotrebenia. ::
Fľaška **44 halierov** všade. Kde
neni k dostaniu, tam treba objednať
poštou, 10 flášiek za 4 kor. 40 hal.
posiela franko :

**S. Erényi Rádium slanovinov. liehupodnik
NYIREGYHÁZA.**

Hlavné zastupiteľstvo Uhorska **Vadas és Görög
V., Korall-utca 11. sz. Jozef Rottmann
Murányi-utca 36.**

Známo je vôbec,

že len

LUDVIKA KÁLLAI-ho

motorfabrika

Budapest, VI., Gyár-utca 28,

pri úplnej záruke **lihuje** najchýrnejšie motor-
mlátiace stroje. Po celej krajine pochvalne zná-
mych najlepších a najjednoduchších, pôvodných
Ludvika Kállai motorov prosíme žiadať
obrázkový cenník.

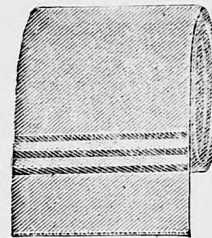
Upozornenie! Ludvika Kállai-ho vychýrenú
motorovú fabriku netreba zameniť s druhými
firmami pod menom Kállai.

Lacné česke perie!

5 kilo nové
tmavé driapané
9.80 K, lepšie
12 korún, Biele
mäkké, jak pá-
per 18 K, 24 K.
Biele ako snah
mäkké jak pá-
per, drapané 30,
36, 42 K. — **Hotové postele.**
Z červeného činovatu 1 dobre
naplnená perina, alebo 1 zpodná
perina 180 cm. dlhá 116 cm. ši-
roká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.—
2 metre dlhá, 140 cm., široká K
18.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška
90 cm. dlhá 58 cm. široká K 8.—,
3.50, 4.—, 99 cm. dlhá, 70 cm.
široká K 4.50, a 5.50. Krom toho
shotovujeme vo veľkosti dla vôle.
Trojdiľovú srstennú matrac na
jednu postel K 27.— lepšej ja-
kovosti K 38. Zasielky vyše
10 korún franko s poštovou do-
bierkou. Výmena a navrátenie
dovoluje sa pri náhrade porta.
Benedikt Sachsel, Lobes 135.
pri Pilsen (Čechy).

Tiger-prikryvadlá ku spaniu.

Dobrej trvacej jakosti No 2051.
Tiger flanelové prikryvadlo;
hrubej kvality, mellirt so štráf-
kovanými bortnami, 175 cm. dlhé,
100 cm. široké K 2.20. No 2051 1/2
tože 190 cm. dlhé 124 cm. široké
K 2.60 Číslo 2050 Veľmi lacné
prikryvadlo k spaniu drapp siné
s krajom rozličnej farby, dĺžka
175 cm. šírka 100 cm. K 1.70
Číslo 2050 1/2. Prikryvadlo lepšej
kvality, dĺžka 190 cm. šírka
130 cm. K 2.40. Najväčší výber
v mojom hlavom cenníku. Žiadne
fiziko. — Výmena povolená alebo návrat peňazi. Zasiela s
poštovou dobierkou alebo pri predbežnom doposlaní peňazi
cis. a král. zasielca všestrane známy svetochýrny obvod

HANNS KONRAD
Brüx, číslo 2836. (Čechy.)

Hlavný cenník so 4000 obrazami franko a zdarma.

Vo vlastnom záujme

nech každý dáva pozor no svoje zdravie. Veľmi
dôležitá vec je prekážať nemoce, preto aj
každý vždy má doma držať, staré, vyprobo-
vané chýrnymi lekármi odporúčané domáce
lieky. Ako taký známy je chuť k jedeniu zvy-
šujúci a príjemný Örkény-ho lipový mäď (Syrup)
ktorý každá obozretná rodina stále drží v svo-
jom dome. Upotrebovanie tohoto vyprobova-
ného prostriedku prekáža mnohé choroby. Cena
jednej fľašky na prábu 3 koruny, veľkej fľašky
5 korún, tri veľké fľašky za 15 korún s pošt-
ovou dobierkou franko k objednaníu sú jedine
vylučného dorabateľa Hugo Örkény-lekáreň,
Budapest, Thököly-cesta 28. Sklad 103. (9)

Pekný a praktičný dar vianočný pre každého!

Darom dáme 3000 párov topánok.

Cieľom uvedenia do obchodu výborných chevre topánok na šnorovanie, odhodlali sme sa
do daru dať 3000 párov topánok a len sťa náhradu pri 3 pároch topánok žiadame ako
cenu práce 14 korún.

Topánky naše vyhotovené sú z najlepšej kože, elegantného dōrobu (v moderných
formách) a 3 páry ináč koštujú 36 korún.

My teda skutočne do daru dávame naše topánky a len to
žiadame, aby dōroby našej dielne v kruhoch známych byly od-
porúčané.

Naša dielňa, rozumie sa, zasiela topánky jedine najlepšej
jakosti, bo ráta na rozsiahle odporúčanie a na osoh pri pozdej-
ších objednávkach. Objednávky i naše do daru dané topánky
dochodia k nám v tak veľkom počte, že na pohotove jestvujúca zá-
soba čo skoro sa mine. Kto teda túto príležitosť upotrebiť chce,
do 31 decembra pošle svoje objednanie a dostane 3 páry
topánok, s ktorými v každom ohľade nanajvš bude spokojný.

Na žiadosť zasielame topánky na šnorovanie pre mužských
pre ženské dla numera alebo vo veľkosti centimetrov. Nezod-
povedné bereme zpíatky, tak že vytvorené je každé riziko.
Zasiela s poštovou dobierkou alebo pri voprednom doposlaní
obnosu

Dielňana topánky v Osviecim 129. Rakúsko.